

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ



ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ



ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com



ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ବିକାଶିତ ଅବସ୍ଥା

॥ ଅଥଃ ଏକାଦଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥



ଯୁଜ୍ଞାନଃ ପ୍ରଥମଂ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱାୟ ସବିତା ପିୟଃ ।
ଅଗ୍ନେର୍ଜ୍ୟୋତିର୍ନିରାୟା ପୃଥିବ୍ୟା ଅଧ୍ୟାତ୍ମରତ୍ ॥ ୧ ॥

ଯୁକ୍ତେନ ମନସା ବୟଂ ଦେବସ୍ୟ ସବିତୁଃ ସବେ । ସ୍ୱର୍ଗ୍ୟାୟ ଶକ୍ତ୍ୟା ॥ ୨ ॥

ଯୁକ୍ତାୟ ସବିତା ଦେବାନ୍ତସ୍ତତ୍ତ୍ୱତୋ ପିୟା ଦିବମ୍ ।
ବୃହଜ୍ଞୋତିଃ କରିଷ୍ୟତଃ ସବିତା ପ୍ର ସୁବାତି ତାନ୍ ॥ ୩ ॥

ଯୁଜ୍ଞିତେ ମନ ଉତ ଯୁଜ୍ଞିତେ ପିୟୋ ବିପ୍ରା ବିପ୍ରସ୍ୟ ବୃହତୋ ବିପଶ୍ଚିତଃ ।
ବି ହୋତ୍ରା ଦଧେ ବୟୁନାବିଦେକ ଇନ୍ଦ୍ରହୀ ଦେବସ୍ୟ ସବିତୁଃ ପରିଷ୍ପୁତିଃ ॥ ୪ ॥

ଯୁଜେ ବାଂ ବ୍ରହ୍ମ ପୂର୍ବ୍ୟଂ ନମୋଭିର୍ବି ଶ୍ଳୋକ ଏତୁ ପଥ୍ୟେବ ସୁରେଃ ।
ଶୃଣୁନ୍ତି ବିଶ୍ୱେ ଅମୃତସ୍ୟ ପୁତ୍ରା ଆ ଯେ ଧାମାନି ଦିବ୍ୟାନି ତସ୍ମୁଃ ॥ ୫ ॥

ୟସ୍ୟ ପ୍ରୟାଣମନୁନ୍ୟ ଇଦ୍ୟୟୁର୍ଦେବା ଦେବସ୍ୟ ମହିମାନମୋଜସା ।
ୟଃ ପାର୍ଥିବାନି ବିମମେ ସ ଏତଶୋ ରଜାଃସି ଦେବଃ ସବିତା ମହିତ୍ୱନା ॥ ୬ ॥

ଦେବ ସବିତଃ ପ୍ର ସୁବ ଯଜ୍ଞଂ ପ୍ର ସୁବ ଯଜ୍ଞପତିଂ ଭଗାୟ ।
ଦିବ୍ୟୋ ଗନ୍ଧର୍ବଃ କେତପୁଃ କେତଂ ନଃ ପୁନାତୁ ବାତସ୍ପତିର୍ବାତଂ ନଃ ସୁଦତୁ ॥ ୭ ॥

ଇମଂ ନୋ ଦେବ ସବିତର୍ଯଜ୍ଞଂ ପ୍ର ଶୟ ଦେବାବ୍ୟଃ ସଖିବିଦଃ ସତ୍ରାଜିତଂ ଧନଜିତଃ ସ୍ୱର୍ଜିତମ୍ ।
ରତା ସ୍ତୋମଃ ସମର୍ଥୟ ଗାୟତ୍ରେଣ ରଥନ୍ତରଂ ବୃହଦ୍ଭାୟତ୍ରବର୍ତ୍ତନି ସ୍ୱାହା ॥ ୮ ॥

ଦେବସ୍ୟ ତ୍ୱା ସବିତୁଃ ପ୍ରସବେଶ୍ୱିନୋର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ପୁଷ୍ଟୋ ହସ୍ତାଭ୍ୟାମ୍ ।
ଆ ଦଦେ ଗାୟତ୍ରେଣ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ୱତ୍-ପୃଥିବ୍ୟାଃ ସଧସ୍ତାଦଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟମଜିରସ୍ୱଦା
ଭର ତ୍ୱେଷୁଭେନ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ୱତ୍ ॥ ୯ ॥

ଅଭିରସି ନାର୍ଯ୍ୟସି ତ୍ୱୟା ବୟମଗ୍ନିଃ ଶକେମ ଖନିତୁଃ ସଧସ୍ତ ଆ ।
ଜାଗତେନ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ୱତ୍ ॥ ୧୦ ॥

ହସ୍ତ ଆଧାୟ ସବିତା ବିଭ୍ରଦଭିଃ ହିରଣ୍ୟୟାମ୍ ।
ଅଗ୍ନେର୍ଜ୍ୟୋତିର୍ନିତାୟା ପୃଥିବ୍ୟା ଅଧ୍ୟାଂଭରଦାନୁଷ୍ଟୁଭେନ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ୱତ୍ ॥ ୧୧ ॥

ପ୍ରତୁର୍ତଂ ବାଜିନ୍ନା ଦ୍ରବ ବରିଷ୍ଠାମନୁ ସଂବତମ୍ ।
ଦିବି ତେ ଜନ୍ତୁ ପରମମନ୍ତ୍ରରିକ୍ଷେ ତବ ନାଭିଃ ପୃଥିବ୍ୟାମପି ଯୋନିରିତ୍ ॥ ୧୨ ॥

ୟୁଜ୍ଞାଥାଃ ରାସତଂ ଯୁବମସ୍ମିନ୍ ଯାମେ ବୃଷଶ୍ୱସୁ । ଅଗ୍ନିଂ ଭରତମସ୍ମୟମ୍ ॥ ୧୩ ॥

ୟୋଗେ-ୟୋଗେ ତବସ୍ତରଂ ବାଜେ-ବାଜେ ହବାମହେ । ସଖାୟ ଇନ୍ଦ୍ରମୁତୟେ ॥ ୧୪ ॥

ପ୍ରତୁର୍ବନ୍ନେହ୍ୟବକ୍ରାମନ୍ତଶସ୍ତ୍ରୀ ରୁଦ୍ରସ୍ୟ ଗାଶପତ୍ୟଂ ମୟୋଭୁରେହି ।
ଭର୍ବନ୍ତରିକ୍ଷଂ ବୀହି ସ୍ୱସ୍ତିଗବ୍ୟତିରଭୟାନି କୃଶ୍ଣନ୍ ପୁଷ୍ଟା ସୟୁଜା ସହ ॥ ୧୫ ॥

ପୃଥିବ୍ୟାଃ ସଧସ୍ତାଦଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟମଜିରସ୍ୱଦା ଭରାଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟମଜିରସ୍ୱଦକ୍ଳେମୋ
ଂଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟମଜିରସ୍ୱଦ୍-ଭରିଷ୍ୟାମଃ ॥ ୧୬ ॥

ଅନ୍ୱଗ୍ନିରୁଷସାମଗ୍ରମଖ୍ୟଦନ୍ୱହାନି ପ୍ରଥମୋ ଜାତବେଦାଃ ।
ଅନୁ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ପୁରୁତା ତ ରଶ୍ମୀନନୁ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଆ ତତନ୍ତୁ ॥ ୧୭ ॥

ଆଗତ୍ୟ ବାଜ୍ୟଧ୍ୱାନଃ ସର୍ବା ମୃଧୋ ବି ପୂନ୍ନୁତେ ।
ଅଗ୍ନିଃ ସଧସ୍ତେ ମହତି ଚକ୍ଷୁଷା ନି ଚିକୀଷତେ ॥ ୧୮ ॥

ଆକ୍ରମ୍ୟ ବାଜିନ୍ ପୃଥିବୀମଗ୍ନିମିଚ୍ଛ ରୁଚା ଦ୍ୱମ୍ ।
ଭୂମ୍ୟା ବୃହନ୍ନାମ ନୋ ବ୍ରୁହି ଯତଃ ଖନେମ ତଂ ବୟମ୍ ॥ ୧୯ ॥

ଦୈତ୍ୟେ ପୃଷ୍ଠଂ ପୃଥିବୀ ସଧସ୍ତମାତ୍ମାଃ ଶ୍ରେୟଃ ସମୁଦ୍ରୋ ଯୋନିଃ ।
ବିଖ୍ୟାୟ ଚକ୍ଷୁଷା ଦ୍ୱମତି ତିଷ୍ଠ ପୃତନ୍ୟତଃ ॥ ୨୦ ॥

ଉକ୍ରାମ ମହତେ ସୌଭଗାୟାସ୍ତାଦାସ୍ତାନାଦ୍ ଦ୍ରବିଣୋଦା ବାଜିନ୍ ।
ବୟଃ ସ୍ୟାମ ସୁମତୌ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଗ୍ନିଂ ଖନନ୍ତ ଉପସ୍ତେ ଅସ୍ୟାଃ ॥ ୨୧ ॥

ଉଦକ୍ରମୀଦ୍ ଦ୍ରବିଣୋଦା ବାଜ୍ୟର୍ବାକଃ ସୁଲୋକଃ ସୁକୃତଂ ପୃଥିବ୍ୟାମ୍ ।
ତତଃ ଖନେମ ସୁପ୍ରତୀକମଗ୍ନିଃ ସ୍ତୋ ରୁହାଣା ଅଧି ନାକମୁତ୍ତମମ୍ ॥ ୨୨ ॥

ଆ ତ୍ୱା ଜିଘର୍ସି ମନସା ଘୃତେନ ପ୍ରତିକ୍ଷିୟନ୍ତଂ ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ।
ପୃଥୁଂ ତିରଶ୍ଚା ବୟସା ବୃହନ୍ତଂ ବ୍ୟତିଷ୍ଠମନ୍ତୈ ରଭସଂ ଦୃଶାନମ୍ ॥ ୨୩ ॥

ଆ ବିଶ୍ୱତଃ ପ୍ରତ୍ୟଞ୍ଚଂ ଜିଘର୍ମ୍ୟରକ୍ଷସା ମନସା ତଦ୍ଭୁଷେତ ।
ମର୍ଯ୍ୟଶ୍ଚା ସ୍ୱହୟଦୃଷ୍ଟୌ ଅଗ୍ନିର୍ନାଭିମୃଶେ ତନ୍ନା ଜର୍ଭୁରାଣଃ ॥ ୨୪ ॥

ପରି ବାଜପତିଃ କବିରଗ୍ନିର୍ହବ୍ୟାନ୍ୟକ୍ରମୀତ୍ । ଦଧଦ୍ରତ୍ନାନି ଦାଶୁଷେ ॥ ୨୫ ॥

ପରି ଦ୍ୱାଃଶ୍ଚ ପୁରଂ ବୟଂ ବିପ୍ରଃ ସହସ୍ୟ ଧୀମହି ।
ଧୃଷଦୃଷ୍ଟଂ ଦିବେ-ଦିବେ ହୃତ୍ତାରଂ ଭଙ୍ଗୁରାବତାମ୍ ॥ ୨୬ ॥

ତୁମଗ୍ନେ ଦୁ୍ୟତିସ୍ତୁମାଶୁଶୁକ୍ଷଣିସ୍ତୁମଦ୍-ଭ୍ୟସ୍ତୁମଶ୍ଚନସ୍ତୁରି ।
ତ୍ବଂ ବନେଭ୍ୟସ୍ତୁମୋଷଧୀଭ୍ୟସ୍ତୁଂ ନୃଣାଂ ନୃପତେ ଜାୟସେ ଶୁଚିଃ ॥ ୨୭ ॥

ଦେବସ୍ୟ ତ୍ବା ସବିତୁଃ ପ୍ରସବେଃଶ୍ଚିନୋର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ପୁଷ୍ଟୋ ହସ୍ତାଭ୍ୟାମ୍ ।
ପୃଥିବ୍ୟାଃ ସଧସ୍ଥାଦଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟମଙ୍ଗିରସ୍ତୁତ୍-ଖନାମି ।
ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟୁକ୍ତଂ ତ୍ବାଃଗ୍ନେ ସୁପ୍ରତୀକମଜସ୍ତେଷ ଭାନୁନା ଦୀଦ୍ୟତମ୍ ।
ଶିବଂ ପ୍ରଜାଭ୍ୟୋଃହିଃସକ୍ତଂ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ସଧସ୍ଥାଦଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟମଙ୍ଗିରସ୍ତୁତ୍-ଖନାମଃ ॥ ୨୮ ॥

ଅପାଂ ପୃଷ୍ଠମସି ଘ୍ନୋନିରଗ୍ନେଃ ସମୁଦ୍ରମଭିତଃ ପିନ୍ଦୁମାନମ୍ ।
ବର୍ଧମାନୋ ମହାଂ ଆ ଚ ପୁଷ୍ଟାରେ ଦିବୋ ମାତ୍ରୟା ବରିମ୍ଣା ପ୍ରଥସ୍ତୁ ॥ ୨୯ ॥

ଶର୍ମ ଚ ସ୍ଥୋ ବର୍ମ ଚ ସ୍ଥୋଃଛିଦ୍ରେ ବହୁଲେ ଭଭେ ।
ବ୍ୟତସ୍ତୃତୀ ସଂ ବସାଥାଂ ଭୃତମଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟମ୍ ॥ ୩୦ ॥

ସଂ ବସାଥାଃ ସ୍ତୁର୍ବିଦା ସମୀଚୀ ଭରସା ତ୍ଳନା ।
ଅଗ୍ନିମନ୍ତର୍ଭରିଷ୍ୟନ୍ତୀ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଟୁକ୍ତମଜସ୍ତମିତ୍ ॥ ୩୧ ॥

ପୁରୀଷ୍ୟୋଽସି ବିଶ୍ବଭରା ଅଥର୍ବା ତ୍ବା ପ୍ରଥମୋ ନିରମନ୍ତ୍ରଦଗ୍ନେ ।
ତ୍ବାମଗ୍ନେ ପୁଷ୍ଟରାଦଧ୍ୟାଥର୍ବା ନିରମନ୍ତ୍ରତ । ମୂର୍ଧ୍ନୋ ବିଶ୍ବସ୍ୟ ବାଘତଃ ॥ ୩୨ ॥

ତମୁ ତ୍ବା ଦଧ୍ୟାତ୍ତୃଷ୍ଣିଃ ପୁତ୍ର ଈଧେ ଅଥର୍ବଣଃ । ବୃତ୍ରହଣଂ ପୁରନ୍ଦରମ୍ ॥ ୩୩ ॥

ତମୁ ତ୍ବା ପାଥେୟା ବୃଷା ସମୀଧେ ଦସ୍ୟୁହକ୍ତମମ୍ । ଧନଞ୍ଜୟଃ ରଣେ-ରଣେ ॥ ୩୪ ॥

ସ୍ରୀଦ ହୋତଃ ସ୍ତୁ ଭ ଲୋକେ ଚିକିତ୍ସାନ୍ସାଦୟା ଯଜ୍ଞିଃ ସୁକୃତସ୍ୟ ଘ୍ନୋନୌ ।
ଦେବାବୀର୍ଦ୍ଧେବାନ୍-ହବିଷା ଯଜାସ୍ୟାଗ୍ନେ ବୃହଦ୍ୟଜମାନେ ବୟୋ ଧାଃ ॥ ୩୫ ॥

ନି ହୋତା ହୋତୃଷଦନେ ବିଦାନସ୍ତେଷୋ ଦୀଦିବ୍ବାଂ ଅସଦସ୍ତୁଦକ୍ଷଃ ।
ଅଦକ୍ଷବ୍ରତପ୍ରମତିର୍ବସିଷ୍ଠଃ ସହସ୍ରମୃରଃ ଶୁଚିଜିହ୍ଵୋ ଅଗ୍ନିଃ ॥ ୩୬ ॥

ସଞ୍ଚ ସୀଦସ୍ତୁ ମହ୍ନାଂ ଅସି ଶୋଚସ୍ତୁ ଦେବବୀତମଃ ।
ବି ଧୂମମଗ୍ନେ ଅରୁଷଂ ମିୟେଧ୍ୟା ସୃଜ ପ୍ରଶସ୍ତ ଦର୍ଶତମ୍ ॥ ୩୭ ॥

ଅପୋ ଦେବୀରୂପ ସୃଜ ମଧୁମତୀରୟକ୍ଷ୍ମାୟ ପ୍ରଜାତ୍ୟଃ ।
ତାସାମାସ୍ଥାନାଦୁଜ୍ଜିହ୍ଵତାମୋଷଧୟଃ ସୁପିତ୍ସଲଃ ॥ ୩୮ ॥

ସଂ ତେ ବାୟୁର୍ମାତରିଶ୍ଵା ଦଧାତୁଭାନାୟା ହୃଦୟଂ ଯଦ୍ବିକସ୍ତମ୍ ।
ୟୋ ଦେବାନାଂ ଚରସି ପ୍ରାଶଧେନ କସ୍ତୈ ଦେବ ବଷତସ୍ତୁ ତୁଭ୍ୟମ୍ ॥ ୩୯ ॥

ସୁଜାତୋ ଜ୍ୟୋତିଷା ସହ ଶର୍ମ ବରୂଥମାଃସଦସ୍ତୁଃ ।
ବାସୋ ଅଗ୍ନେ ବିଶ୍ଵରୂପଞ୍ଚ ସଂ ବ୍ୟୟସ୍ତୁ ବିଭାବସୋ ॥ ୪୦ ॥

ଉଦୁ ତିଷ୍ଠ ସ୍ଵଧୃରାବା ନୋ ଦେବ୍ୟା ଧିୟା ।
ଦୃଶେ ଚ ଭାସା ବୃହତା ସୁଶୁକ୍ଳନିରାଗ୍ନେ ଯାହି ସୁଶସ୍ତିଭିଃ ॥ ୪୧ ॥

ଉର୍ଧ୍ଵ ଉ ସୁ ଶ ଉତୟେ ତିଷ୍ଠା ଦେବୋ ନ ସବିତା ।
ଉର୍ଧ୍ଵୋ ବାଜସ୍ୟ ସନିତା ଯଦଞ୍ଜିଭିର୍ବାଘଦ୍-ଭିର୍ବହ୍ମୟାମହେ ॥ ୪୨ ॥

ସ ଜାତୋ ଗର୍ଭୋ ଅସି ରୋଦସ୍ୟୋରଗ୍ନେ ଚାରୁର୍ବିଭୃତ ଓଷଧୀଷୁ ।
ଚିତ୍ରଃ ଶିଶୁଃ ପରି ତମାଞ୍ଚସ୍ୟକୁନ୍ଦ୍ର ମାତୃଭ୍ୟୋ ଅଧି କନିକ୍ରଦଢ୍ଵାଃ ॥ ୪୩ ॥

ସ୍ଥିରୋ ଭବ ବୀଡ଼ଙ୍ଗ ଆଶୁର୍ଭବ ବାଜ୍ୟର୍ବନ୍ ।
ପୃଥୁର୍ଭବ ସୁଷଦସ୍ତୁମଗ୍ନେଃ ପୁରୀଷବାହଣଃ ॥ ୪୪ ॥

ଶିବୋ ଭବ ପ୍ରଜାଭ୍ୟୋ ମାନୁଷୀଭ୍ୟସ୍ତମଙ୍ଗିରଃ ।
ମା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅଭି ଶୋଚୀର୍ମାନ୍ତରିକ୍ଷଂ ମା ବନସ୍ତତୀନ୍ ॥ ୪୫ ॥

ପ୍ରେତୁ ବାଜୀ କନିକ୍ରଦନ୍ତାନଦଦ୍ରାସଭଃ ପତ୍ନୀ ।
ଭରନ୍ନଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟଂ ମା ପାଦ୍ୟାୟୁଷଃ ପୁରା ।
ବୃଷାଗ୍ନିଂ ବୃଷଣଂ ଭରନ୍ନପାଂ ଗର୍ଭଃ ସମୁଦ୍ରିୟମ୍ ।
ଅଗ୍ନି ଆ ଯୁହି ବୀତୟେ ॥ ୪୬ ॥

ରତଃ ସତ୍ୟମୃତଃ ସତ୍ୟମଗ୍ନିଂ ପୁରୀଷ୍ୟମଙ୍ଗିରସ୍ତଦ୍-ଭରାମଃ ।
ଓଷଧୟଃ ପ୍ରତି ମୋଦଧ୍ୱମଗ୍ନିମେତଃ ଶିବମାୟୁକ୍ରମଭ୍ୟତ୍ର ଯୁଷ୍ମାଃ ।
ବ୍ୟସ୍ୟନ୍ ବିଶ୍ୱା ଅନିରା ଅମୀବା ନିଷୀଦନ୍ନୋ ଅପ ଦୁର୍ମତିଂ ଜହି ॥ ୪୭ ॥

ଓଷଧୟଃ ପ୍ରତି ଗୃଭ୍ଣୀତ ପୁଷ୍ଟବତୀଃ ସୁପିତ୍ୱଲାଃ ।
ଅୟଂ ବୋ ଗର୍ଭ ରତ୍ନିୟଃ ପ୍ରତ୍ନଃ ସଧସ୍ତମାଂସଦତ୍ ॥ ୪୮ ॥

ବି ପାଜସା ପୃଥୁନା ଶୋଶୁତାନୋ ବାଧସ୍ତ ଦ୍ୱିଷୋ ରକ୍ଷସୋ ଅମୀବାଃ ।
ସୁଶର୍ମଣୋ ବୃହତଃ ଶର୍ମଣି ସ୍ୟାମଗ୍ନୋରହଃ ସୁହବସ୍ୟ ପ୍ରଣୀତୌ ॥ ୪୯ ॥

ଆପୋ ହି ଷ୍ଟା ମୟୋଭୁବସ୍ତା ନ ଉର୍ଜେ ଦଧାତନ । ମହେ ରଣାୟ ତକ୍ଷସେ ॥ ୫୦ ॥

ୟୋ ବଃ ଶିବତମୋ ରସସ୍ତସ୍ୟ ଭାଜୟତେହ ନଃ । ଭଗତୀରିବ ମାତରଃ ॥ ୫୧ ॥

ତସ୍ମା ଅରଂ ଗମାମ ବୋ ଯସ୍ୟ କ୍ଷୟାୟ ଜିନ୍ଦୁଥ । ଆପୋ ଜନୟଥା ତ ନଃ ॥ ୫୨ ॥

ମିତ୍ରଃ ସଞ୍ଜୟାୟ ପୃଥିବୀଂ ଭୂମିଂ ତ ଜ୍ୟୋତିଷା ସହ ।
ସୁଜାତଂ ଜାତବେଦସମୟସ୍ତାୟ ତ୍ୱା ସଞ୍ଜ ସୃଜାମି ପ୍ରଜାଭ୍ୟଃ ॥ ୫୩ ॥

ରୁଦ୍ରାଃ ସଂସୃଜ୍ୟ ପୃଥିବୀଂ ବୃହଜ୍ଞୋତିଃ ସମୀଧିରେ ।
ତେଷାଂ ଭାନୁରଜସ୍ର ଇଚ୍ଛୁକ୍ରୋ ଦେବେଷୁ ରୋଚତେ ॥ ୫୪ ॥

ସଂସୃଷ୍ଟା ବସୁଭୀ ରୁଦ୍ରେଧୀରୈଃ କର୍ମଣ୍ୟା ମୃଦମ୍ ।
ହସ୍ତାଭ୍ୟାଂ ମୃଦ୍ମାଂ କୃତ୍ୱା ସିନୀବାଲୀ କୃଣୋତୁ ତାମ୍ ॥ ୫୫ ॥

ସିନୀବାଲୀ ସୁକପର୍ଦା ସୁକୁରୀରା ସୌପଶା ।
ସା ତୁଭ୍ୟମଦିତେ ମହୋଷାଂ ଦଧାତୁ ହସ୍ତୟୋଃ ॥ ୫୬ ॥

ଭଶାଂ କୃଣୋତୁ ଶକ୍ତ୍ୟା ବାହୁଭ୍ୟାମଦିତିର୍ଯ୍ୟୟା ।
ମାତା ପୁତ୍ରଂ ଯଥୋପସ୍ଥେ ସାଂଗ୍ନିଂ ବିଭର୍ତୁ ଗର୍ଭ ଆ । ମଖସ୍ୟ ଶିରୋଽସି ॥ ୫୭ ॥

ବସବସ୍ତ୍ୱା କୃଣ୍ମନ୍ତୁ ଗାୟତ୍ରେଣ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ତୁବାଂସି ପୃଥିବ୍ୟସି ଧାରୟା ମୟି ପ୍ରଜାତ
ରାୟସ୍ତୋଷଂ ଗୌପତ୍ୟତ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟତ ସଜାତାନ୍ୟଜମାନାୟ ରୁଦ୍ରାସ୍ତ୍ୱା କୃଣ୍ମନ୍ତୁ ତ୍ରେଷୁଭେନ
ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ତୁବାଂସ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷମସି ଧାରୟା ମୟି ପ୍ରଜାତ ରାୟସ୍ତୋଷଂ ଗୌପତ୍ୟତ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟତ
ସଜାତାନ୍ୟଜମାନାୟାଦିତ୍ୟାସ୍ତ୍ୱା କୃଣ୍ମନ୍ତୁ ଜାଗତେନ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ତୁବାସି ଦୈତ୍ୟସି ଧାରୟା ମୟି
ପ୍ରଜାତ ରାୟସ୍ତୋଷଂ ଗୌପତ୍ୟତ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟତ ସଜାତାନ୍ୟଜମାନାୟ ବିଶ୍ୱେ ତ୍ୱା ଦେବା ବୈଶ୍ୱାନରାଃ
କୃଣ୍ମନ୍ତୁନୁଷ୍ଠୁଭେନ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ତୁବାଂସି ଦିଶୋଽସି ଧାରୟା ମୟି ପ୍ରଜାତ ରାୟସ୍ତୋଷଂ
ଗୌପତ୍ୟତ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟତ ସଜାତାନ୍ୟଜମାନାୟ ॥ ୫୮ ॥

ଅଦିତ୍ୟେ ରାସ୍ତ୍ୱାସ୍ୟାଦିତିଷ୍ଠେ ବିଲଂ ଗୃଭ୍ମଣାତୁ ।
କୃତ୍ୱାୟ ସା ମହୀମୁଖାଂ ମୃନ୍ମୟୀଂ ଯୋନିମଗ୍ନୟେ ।
ପୁତ୍ରେଭ୍ୟଃ ପ୍ରାୟଚ୍ଛଦଦିତିଃ ଶ୍ରପୟାନିତି ॥ ୫୯ ॥

ବସବସ୍ତ୍ୱା ପୂପୟନ୍ତୁ ଗାୟତ୍ରେଣ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ତୁଦ୍ରୁଦ୍ରାସ୍ତ୍ୱା ପୂପୟନ୍ତୁ ତ୍ରେଷୁଭେନ
ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ତୁଦାଦିତ୍ୟାସ୍ତ୍ୱା ପୂପୟନ୍ତୁ ଜାଗତେନ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ତୁଦ୍ୱିଶ୍ୱେ ତ୍ୱା ଦେବା ବୈଶ୍ୱାନରା
ପୂପୟନ୍ତୁନୁଷ୍ଠୁଭେନ ଛନ୍ଦସାଂଜିରସ୍ତୁଦିନ୍ଦ୍ରାସ୍ତ୍ୱା ପୂପୟନ୍ତୁ ବରୁଣସ୍ତ୍ୱା ପୂପୟନ୍ତୁ ବିଷ୍ଣୁସ୍ତ୍ୱା ପୂପୟନ୍ତୁ ॥ ୬୦ ॥

ଅଦିତିଷ୍ଠା ଦେବୀ ବିଶ୍ଵଦେବୀବତୀ ପୃଥିବୀଃ ସଧସ୍ତେ ଅଙ୍ଗିରସ୍ଵତ୍ ଖନତ୍ସବତ୍ ଦେବାନାଂ ତ୍ଵା
ପତ୍ନୀର୍ଦେବୀର୍ବିଶ୍ଵଦେବୀବତୀଃ ପୃଥିବୀଃ ସଧସ୍ତେ ଅଙ୍ଗିରସ୍ଵତ୍ସବତୁଷେ ପିଷଣାସ୍ତ୍ଵା
ଦେବୀର୍ବିଶ୍ଵଦେବୀବତୀଃ ପୃଥିବୀଃ ସଧସ୍ତେ ଅଙ୍ଗିରସ୍ଵତ୍ସବତୁଷେ ବରୁତ୍ରୀଷ୍ଠା
ଦେବୀର୍ବିଶ୍ଵଦେବୀବତୀଃ ପୃଥିବୀଃ ସଧସ୍ତେ ଅଙ୍ଗିରସ୍ଵତ୍ସବତୁଷେ ଗ୍ନାସ୍ତ୍ଵା ଦେବୀର୍ବିଶ୍ଵଦେବୀବତୀଃ
ପୃଥିବୀଃ ସଧସ୍ତେ ଅଙ୍ଗିରସ୍ଵତ୍ସବତୁଷେ ଜନୟସ୍ତ୍ଵାଜ୍ଞିନ୍ନପତ୍ରା ଦେବୀର୍ବିଶ୍ଵଦେବୀବତୀଃ ପୃଥିବୀଃ
ସଧସ୍ତେ ଅଙ୍ଗିରସ୍ଵତ୍ସବତୁଷେ ॥ ୨୧ ॥

ମିତ୍ରସ୍ୟ ଚର୍ଷଣୀଧୃତୋଽବୋ ଦେବସ୍ୟ ସାନସି । ଦୁ୍ୟମ୍ନଂ ଚିତ୍ରଶ୍ରବସ୍ତମମ୍ ॥ ୨୨ ॥

ଦେବସ୍ତ୍ଵା ସବିତୋଦ୍ଵପତୁ ସୁପାଣିଃ ସ୍ଵଜ୍ଞୁରିଃ ସୁବାହୁରୁତ ଶକ୍ତ୍ୟା ।
ଅବ୍ୟଥମାନା ପୃଥିବୀମାଶା ଦିଶ ଆ ପୃଶ ॥ ୨୩ ॥

ଉଦ୍ଭାୟ ବୃହତୀ ଭବୋଦୁ ତିଷ୍ଠ ଧ୍ରୁବା ତ୍ଵମ୍ ।
ମିତ୍ରେତାଂ ତ ଉଷାଂ ପରି ଦଦାମ୍ୟଭିଷ୍ୟା ଏଷା ମା ଭେଦି ॥ ୨୪ ॥

ବସବସ୍ତ୍ଵାଃଋକ୍ମନ୍ତ୍ର ଗାୟତ୍ରେଣ ଛନ୍ଦସାଂଙ୍ଗିରସ୍ଵତ୍ସବତୁଷ୍ଟାଃଋକ୍ମନ୍ତ୍ର ତ୍ରେଷୁଭେନ
ଛନ୍ଦସାଂଙ୍ଗିରସ୍ଵଦାଦିତ୍ୟାସ୍ତ୍ଵାଃଋକ୍ମନ୍ତ୍ର ଜାଗତେନ ଛନ୍ଦସାଂଙ୍ଗିରସ୍ଵଦ୍ଵିଶ୍ଵେ ତ୍ଵା ଦେବା
ବୈଶ୍ଵାନରା ଆଛନ୍ଦନ୍ତ୍ଵାନୁଷ୍ଠୁଭେନ ଛନ୍ଦସାଂଙ୍ଗିରସ୍ଵତ୍ ॥ ୨୫ ॥

ଆକୃତିମଗ୍ନିଂ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ସ୍ଵାହା ମନୋ ମେଧାମଗ୍ନିଂ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ସ୍ଵାହା ଚିତ୍ତଂ
ବିଜ୍ଞାତମଗ୍ନିଂ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ସ୍ଵାହା ବାଚୋ ବିଧୃତିମଗ୍ନିଂ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ସ୍ଵାହା
ପ୍ରଜାପତୟେ ମନବେ ସ୍ଵାହା ଋଗ୍ନୟେ ବୈଶ୍ଵାନରାୟ ସ୍ଵାହା ॥ ୨୬ ॥

ବିଶ୍ଵୋ ଦେବସ୍ୟ ନେତୁର୍ମର୍ତ୍ତୋ ବୁରୀତ ସଖ୍ୟମ୍ ।
ବିଶ୍ଵୋ ରାୟ ଇଷୁଧ୍ୟତି ଦୁ୍ୟମ୍ନଂ ବୃଣୀତ ପୁଷ୍ୟସେ ସ୍ଵାହା ॥ ୨୭ ॥

ମା ସୁ ଭିକ୍ଷା ମା ସୁ ରିଷୋଂମ୍ବ ଧୃଷ୍ଣୁ ବୀରୟସ୍ତୁ ସୁ । ଅଗ୍ନିଶ୍ରେଦଂ କରିଷ୍ୟଥଃ ॥ ୭୮ ॥

ଦୃଃସ୍ତୁ ଦେବି ପୃଥିବି ସ୍ବସ୍ତୟ ଆସୁରୀ ମାୟା ସ୍ବଧୟା କୃତାସି ।
ଦୁଷ୍ଟଂ ଦେବେଭ୍ୟା ଇଦମସ୍ତୁ ହବ୍ୟମରିଷ୍ଟା ଦ୍ବମୁଦିହି ଯଜ୍ଞେ ଅସ୍ମିନ୍ ॥ ୭୯ ॥

ଦୁନ୍ନଃ ସର୍ପିରାସୁତିଃ ପ୍ରତ୍ନୋ ହୋତା ବରେଣ୍ୟଃ ।
ସହସ୍ରସୁତ୍ରୋ ଅଦ୍-ଭୂତଃ ॥ ୮୦ ॥

ପରସ୍ୟା ଅପି ସଂବତୋଃବରାଁଽ ଅଭ୍ୟା ତର ।
ୟତ୍ରାହମସ୍ମି ତାଁଽ ଅବ ॥ ୮୧ ॥

ପରମସ୍ୟାଃ ପରାବତୋ ରୋହିଦଶ୍ଚ ଇହା ଗହି ।
ପୁରୀଷ୍ୟଃ ପୁରୁପ୍ରିୟୋଃଶ୍ଚେ ଦ୍ବଂ ତରା ମୃଧଃ ॥ ୮୨ ॥

ୟଦଶ୍ଚେ କାନି କାନି ଚିଦା ତେ ଦାରୁଣି ଦଧୁସି ।
ସର୍ବଂ ତଦସ୍ତୁ ତେ ଘୃତଂ ତଦ୍ଭୁଷସ୍ତୁ ଯବିଷ୍ୟ ॥ ୮୩ ॥

ୟଦଭ୍ୟୁପଜିହିକା ଯଦ୍ବମ୍ନୋ ଅତିସର୍ପତି ।
ସର୍ବଂ ତଦସ୍ତୁ ତେ ଘୃତଂ ତଦ୍ଭୁଷସ୍ତୁ ଯବିଷ୍ୟ ॥ ୮୪ ॥

ଅହରହରପ୍ରୟାବଂ ଭରତ୍ତୋଃଶ୍ଚାୟେବ ତିଷ୍ଠତେ ଘାସମସ୍ତୈ ।
ରାୟସ୍ତୋଷେଣ ସମିଷା ମଦତ୍ତୋଃଶ୍ଚେ ମା ତେ ପ୍ରତିବେଶା ରିଷାମ ॥ ୮୫ ॥

ନାଭା ପୃଥିବ୍ୟାଃ ସମିଧାନେ ଅଗ୍ନୌ ରାୟସ୍ତୋଷାୟ ବୃହତେ ହବାମହେ ।
ଇରମ୍ନଦଂ ବୃହଦୁକ୍ଥ୍ୟଂ ଯଜତ୍ରଂ ଜେତାରମଗ୍ନିଂ ପୃତନାସୁ ସାସହିମ୍ ॥ ୮୬ ॥

ୟଃ ସେନା ଅଭୀତୁରୀରାବ୍ୟାଧିନୀରୁଗଣା ଉତ ।
ୟେ ସ୍ତେନା ଯେ ଚ ତସ୍କରାସ୍ତ୍ରାସ୍ତେ ଅଗ୍ନେଽପି ଦଧାମ୍ୟାସ୍ୟେ ॥ ୭୭ ॥

ଦଧସ୍ତ୍ରାଭ୍ୟାଂ ମଲିମୁଞ୍ଜନ୍ତ୍ୟେସ୍ତସ୍କରାଂ ଉତ ।
ହନୁଭ୍ୟାଂ ସ୍ତେନାନ୍ ଭଗବସ୍ତ୍ରାସ୍ତ୍ରଂ ଖାଦ ସୁଖାଦିତାନ୍ ॥ ୭୮ ॥

ୟେ ଜନେଷୁ ମଲିମୁବ ସ୍ତେନାସସ୍ତସ୍କରା ବନେ ।
ୟେ କକ୍ଷେଷ୍ଟଦାୟବସ୍ତ୍ରାସ୍ତେ ଦଧାମି ଜମ୍ଭୟୋଃ ॥ ୭୯ ॥

ୟୋ ଅସ୍ତ୍ରଭ୍ୟମରାତୀୟାଦ୍ୟଶ୍ଚ ନୋ ଦୈଷତେ ଜନଃ ।
ନିନ୍ଦାଦ୍ୟୋ ଅସ୍ତ୍ରାନ୍ନିଦ୍ଧାଜ ସର୍ବଂ ତଂ ଭସ୍ମସା କୁରୁ ॥ ୮୦ ॥

ସଂଶିତଂ ମେ ବ୍ରହ୍ମ ସଂଶିତଂ ବୀର୍ଯ୍ୟଂ ବଲମ୍ ।
ସଂଶିତଂ କ୍ଷତ୍ରଂ ଜିଷ୍ଣୁ ଯସ୍ୟାହମସ୍ମି ପୁରୋହିତଃ ॥ ୮୧ ॥

ଉଦେଷାଂ ବାହୁ ଅତିରମୁଦ୍ବର୍ତ୍ତୋ ଅଥୋ ବଲମ୍ ।
କ୍ଷିଣୋମି ବ୍ରହ୍ମଣାଽମିତ୍ରାନ୍ନୁନ୍ୟାମି ସ୍ତ୍ରୀଂ ଅହମ୍ ॥ ୮୨ ॥

ଅନ୍ନପତେଽନ୍ନସ୍ୟ ନୋ ଦେହ୍ୟନମୀବସ୍ୟ ଶୁଷ୍ଣିଣଃ ।
ପ୍ର-ପ୍ର ଦାତାରଂ ତାରିଷ ଉର୍ଜଂ ନୋ ଧେହି ଦ୍ବିପଦେ ଚତୁଷ୍ପଦେ ॥ ୮୩ ॥



ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ



॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୮ - ପ୍ରଜାପତିଃ ଅଥବା ସାଧ୍ୟାଃ, ସବିତା । ୯-୧୧ - ପ୍ରଜାପତିଃ ଅଥବା ସାଧ୍ୟାଃ ।
୧୨, ୧୫-୮୩ - ନାଭାନେଦିଷ୍ଠଃ । ୧୩ - କୁଶ୍ମିଃ । ୧୪-୧୬ - ଶୁନଃଶେପଃ । ୧୭ - ପୁରୋଧସଃ
। ୧୮-୨୨ - ମୟୋଭୁବଃ । ୨୩-୨୪, ୨୭-୩୧, ୩୬ - ଗୃହମଦଃ । ୨୫ - ସୋମକଃ ।
୨୬ - ପାୟୁଃ । ୩୨ - ଗୃହମଦ, ଭରଦ୍ବାଜଃ । ୩୩-୩୪ - ଭରଦ୍ବାଜଃ । ୩୫ - ଦେବଶ୍ରବାଃ ଓ
ଦେବବାତଃ । ୩୬ - ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଵଃ । ୩୮-୪୦, ୫୦-୬୧ - ସିନ୍ଧୁଦ୍ଵୀପଃ । ୪୧ - ବିଶ୍ଵମନାଃ ।
୪୨ - କଶ୍ଵଃ । ୪୩-୪୮ - ତ୍ରିତଃ । ୪୯ - କାତ୍ୟ ଉକ୍ଳୀଲଃ । ୬୨-୬୬ - ବିଶ୍ଵାମିତ୍ରଃ ।
୬୭-୬୯ - ଆତ୍ରେୟ ସ୍ଵସ୍ତ୍ୟାଃ । ୭୦ - ସୋମାଦୁତିଃ । ୭୧ - ଆଙ୍ଗିରସ ବିରୂପଃ । ୭୨ - ଆରୁଣିଃ
। ୭୩-୭୪ - ଜମଦଗ୍ନିଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧-୧୧, ୨୩, ୨୬ - ସବିତା । ୧୨, ୧୫, ୧୮-୨୨, ୪୩ - ଅଶ୍ଵଃ । ୧୩ - ରାସଭଃ ।
୧୪, ୪୫ - ଅଜଃ । ୧୬-୧୭, ୨୩-୨୬, ୩୨-୩୬, ୪୦-୪୨, ୪୯, ୭୦-୮୩ - ଅଗ୍ନିଃ ।
୨୮ - ସବିତା, ଅଗ୍ନିଃ । ୨୯ - ପୁଷ୍କରପର୍ଣ୍ଣମ୍ । ୩୦-୩୧ - କୃଷ୍ଣାଜିନମ୍, ପୁଷ୍କରପର୍ଣ୍ଣମ୍ ।
୩୮, ୫୦-୫୨ - ଆପଃ । ୩୯ - ପୃଥିବୀ, ବାୟୁଃ । ୪୪ - ରାସଭଃ । ୪୬ - ଲିଂଗୋକ୍ତଃ, ଅଗ୍ନିଃ
। ୪୭ - ଅଗ୍ନିଃ, ଔଷଧିଃ । ୪୮ - ଔଷଧିଃ । ୫୩, ୬୨ - ମିତ୍ରଃ । ୫୪ - ରୁଦ୍ରଃ ।
୫୫-୫୬ - ସନୀବାଲୀ । ୫୭ - ଅଦିତିଃ, ମୃତ୍ତିଶ୍ଵଃ । ୫୮, ୬୦, ୬୫ - ଉଷାଃ, ଲିଂଗୋକ୍ତଃ ।
୫୯ - ରାସ୍ନା, ଉଷା, ଅଦିତିଃ । ୬୧ - ଅବଟଃ, ଉଷା । ୬୪ - ଉଷା, ମିତ୍ରଃ । ୬୬ - ଅଗ୍ନି ଆଦି
ଲିଂଗୋକ୍ତଃ । ୬୮ - ଉଷା, ଅଗ୍ନିଃ । ୬୯ - ଉଷା ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧, ୩୦ - ବିରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୨ - ବିରାଟ୍ ଶଂକୁମତୀ ଗାୟତ୍ରୀ ।
 ୩, ୧୮-୧୯, ୩୧, ୨୩, ୨୯ - ନିରୂତ୍ ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୪ - ଜଗତୀ । ୫ - ନିରୂତ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ଉଷ୍ଠିକ୍ ।
 ୬ - ନିରୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ଜଗତୀ । ୭, ୨୩, ୫୯ - ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୮ - ଭୁରିକ୍ ଶକୁରୀ ।
 ୯ - ଭୁରିକ୍ ଅତିଶକୁରୀ । ୧୦, ୪୦-୪୧, ୪୮, ୨୭ - ଭୁରିକ୍ ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୧୧ - ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ
 ପଂକ୍ତି । ୧୨ - ଆସ୍ତ୍ରାର ପଂକ୍ତି । ୧୩-୧୪, ୫୦-୫୨, ୨୮ - ଗାୟତ୍ରୀ । ୧୫ - ଆର୍ଷୀ ଜଗତୀ ।
 ୧୬ - ବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୧୭, ୨୨ - ନିରୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୨୦, ୩୨ - ନିରୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ବୃହତୀ
 । ୨୧, ୨୪ - ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି । ୨୫, ୩୩-୩୪, ୨୨ - ନିରୂତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ ।
 ୨୬, ୫୪, ୨୪, ୨୭, ୮୦ - ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୨୭ - ପଂକ୍ତି । ୨୮ - ପ୍ରକୃତି । ୨୯ - ସ୍ୱରାଟ୍ ପଂକ୍ତି ।
 ୩୨, ୩୬, ୪୯, ୨୯ - ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୩୫ - ନିରୂତ୍ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୩୮ - ନ୍ୟଂକୁସାରିଣୀ ବୃହତୀ ।
 ୩୯, ୪୩, ୨୫ - ବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୪୨, ୫୩, ୮୩ - ଉପରିଷ୍ଠାତ୍ ବୃହତୀ ।
 ୪୪, ୫୫-୫୬, ୨୪, ୮୨ - ବିରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୪୫ - ବିରାଟ୍ ପଥ୍ୟାବୃହତୀ । ୪୬ - ବ୍ରାହ୍ମୀ
 ବୃହତୀ । ୪୭, ୨୭ - ବିରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୫୨, ୨୩ - ଭୁରିକ୍ ବୃହତୀ । ୫୮ - ବିରାଟ୍
 ଅଭିକୃତି, ଅଭିକୃତି । ୬୦ - ସ୍ୱରାଟ୍ ସଂକୃତି । ୬୧ - ଭୁରିକ୍ କୃତି, ନିରୂତ୍ ପ୍ରକୃତି ।
 ୬୫ - ଭୁରିକ୍ ଧୃତି । ୭୦-୭୧ - ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୭୨, ୨୮ - ଭୁରିକ୍ ଉଷ୍ଠିକ୍ ।
 ୭୬ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଠୁପ୍ । ୮୧ - ନିରୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି ॥

॥ ଇତି ଏକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

